

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja trikrat na mesec.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravišstvo lista je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši „Hotel Europa.“

Domače stvari.

— (Iz Ilirske Bistrice) se nam piše 26. aprila.: Pri včerajšnjem izboru župana voljen je bil g. Anton Valenčič, c. kr. davkar v pokoju. Bo li bolje gospodaril, nego dosedanji, pričala bo bodočnost. Gledé narodnih naših terjatev si valjda nismo nič na boljem. Bojimo se, da bo kot c. kr. uradnik zelo odvisen od c. kr. naših protivnikov. Sicer pa naj mož ne pozabi, da nosi slovansko ime, da je slovanskega rodu in da volilci njegovi niso ne Nemci ne nemškutarji, če prav še niso tako svojih pravic in svoje narodnosti zavedni, kakor bi moralo biti.

— (Vabilo k občnemu zboru okrajne posojilnice v Ljutomeru) nedeljo 2. maja ob 2 popoldne v šolskem poslopju v Ljutomeru. Dnevni red je: a) priobčilo računa in bilance za minolo leto; b) sklep zastran porabe pridobička; c) odveza ali absolutorij načelnistvu zastran računa; d) izločitev društvenikov, ki svoje dolžnosti ne izpolnujejo; e) določanje plačila načelnistvu; in f) še kaki drugi nasveti. Načelnistvo: Fr. Kukovec, načelnik. Matj. Zemljič, denarničar. Jože Gomilšek, preglednik.

— (Odlikovanje.) Iz zapisnika občnega zbora Štajerske kmetijske družbe posnamemo, da so bili za zasluge v kmetijstvu sledeči gosp. po slov. Štajerju odlikovani: Fr. Vučnik, učitelj pri sv. Jurji na južni železnici; J. Kovačič, posestnik v Slovenjgradu; Fr. Erženjak, učitelj pri sv. Petru pri Radgoni — s srebrnimi držav-

nimi svetinjami. Tomaž Grah, učitelj pri sv. Jurji na juž. želez. s srebrno društveno medaljo; J. Topolnik, kmet v Banoveh pri Ljutomeru — z bronasto svetinjo; Bl. Dolinšek, kmet v Frankolovem; Ivan Bajar, cestar v Celji; Jože Šeliga, nadučitelj pri sv. Jederti pri Laškem — s priznalnimi diplomami; Franc Žihar, učitelj pri sv. Jurji na juž. žel.; Tom. Mlinar, kmet v Vrholi pri Konjicah in M. Poje, nadučitelj pri sv. Lorencu pri Mariboru — z darovi po 20 gl. v srebru.

— (Požar.) Izpod Ljubljane se nam piše: Dne 16. m. m. popoldne je v spodnjem Kašlju nastal ogenj, ki so ga menda otroci prouzročili. Pogorele so tri hiše in en pod, izmed katerih ste bili dve hiši zavarovani, ena hiša in pod pa ne. — Pri gašenju so se posebno vrlo obnašali fabriški delavci iz Velč s svojo brizgalnico. Tudi požarna straža iz Ljubljane je prišla, toda uže prepozno, ker bilo je uže večjidel vse pogašeno.

— (Učiteljsko.) V Ljubljani se je oglasilo minoli teden k učiteljskej izkušnji 12 učiteljev in 7 učiteljic. Izmed teh delajo 3 učitelji izkušnjo za meščanske šole in 1 učiteljica.

— (Izpred sodnije.) Iz Vrhnike se nam piše: „Vrhnški kaplan g. Anton Fettih je dobil pri vrhenskej sodnji 20 t. m. 35 gld. globe ali pa 7 dnij zapora in stroške plačati, kateri 70 gld. iznašajo. Kazen je dobil za voljo tega, ker je učitelja obdolžil, da je „krivo vero“ učil. — Ta prigodek je zopet ilustracija kako nevesele nasledke imajo

ščuvanja proti šoli, ki je dan danes najbolj potrebna. Ali bi ne bilo pametnejše in za narod koristnejše ko bi duhovniki sprijaznili se z novimi šolskimi postavami in opustili neresnično sumničenje „krive vere“ ter z učitelji vred v prijateljstvu delali za narodno omiko?

— (Za lepoto.) Nedavno je pred ljubljansko sodnijo stal 30 let star kmetijski fant, prava gorenjska korenina, za pričo, ker mu je drug bil ustnice pri sklepih do ušes prerezal. Zahteval je „za izgubljeno lepoto“ 1000 gld. Sodnik ga je baje potolažil, da je še vedno lep, da ga zarastek ne kazi tako močno, in dobil je le 30 gld. za bolečine.

— (Kozé v Ljubljani.) Zadnje dni ljudje po Ljubljani zbolevajo zopet na kozah. Ali bode ta bolezen omejila se le na posamezne slučaje, ali pak bode epidemična postala, kakor lani — kdo vé! Vsakako pa so zdravstvene razmere našega glavnega mesta tako slabe, da ta stvar zasluži resnih študij od strani občinskega zastopstva in za zboljšanje sanitete in odstranjenje zdravniških škodljivostij, bi se ne smelo štediti.

— (Pri Loki) se je ustanovilo neko katoliško-politično društvo in 18. m. m. konstituiralo.

— (Uboj.) Piše se nam: V Loki se je pretečeno nedeljo zvečer vnel prepirmeji fanti, pri katerej priložnosti je 21 let stari Matevž Jamnik, Jurija Fojkarja iz Loke, ki je prav po nedolžnem zašel mej faute, tako močno z rovnico po glavi udaril, da se je takoj v nezavesti na tla zgrudil in včeraj opóludne vsled te poškodbe tudi umrl.

— (Strašna nesreča) se je pripetila, kakor se nam iz Gorice piše, v torek 19. m. m. na Kanalskem klanecu. Slugi Solkanskega krčmarja se splaši konj in začne divje leteti po klanecu tako, da je nesrečni sluga iz voza padel, si glavo popolnem razbil in takoj mrtev obležal. — Sredo 21. t. m. se snidejo poslanci k prvi zborovi seji goriškega deželnega zbora. — Tudi v naši „Nizzi“ je vreme vedno spremenljivo. Letos bodo špargi in dornberške črešnje

vsled vedno mrzlega vremena gotovo dosti zakasnele.

— (Iz Gorice) se nam piše: Na grgarski cesti pod sv. goro je neki kmet, ki je vse svoje premoženje zapil, družega kmeta, ki je drva v Gorico peljal, ker se mu nij mogel s polnim vozom njegovemu praznemu umekniti, dvakrat z nožem smrtno zabodel, da li bode ozdravil se jako dvomi. Krvo- ločnega ubijalca so 29. aprila žandarmi v Gorico pripeljali.

Politični razgled.

Notranje dežele.

Cesar je 18. t. m. prišel v Berliko. Narod ga je povsod s slovanskimi zastavami pričakoval, streljanjem iz pušek in z narodnimi plesi. V Kninu je sprejel cesar tudi graničarsko deputacijo iz Like, ki je prosila za železnico. Cesar je obljubil, prošnjo izpolniti.

Iz **Gradca** se poroča o hrupih, ki so celó vojake in gole sablje na ulico spravili in je bilo več ljudij ranjenih. V sredo jutro so namreč študentje zopet čakali don Alfonza, ko je iz cerkve šel, in ga psovali: „razbojnik! požigalec!“ (kar je kot španski Karlist sicer res bil.) Alfonzo se jim je zaničljivo smijal. To je mlade ljudi še bolj razdražilo, da so Alfonza tepli. Policija je pritisnila vmes, tudi njej so se vstavliali, in več študentov je bilo zaprtih. — Zvečer pak se je demonstracija ponovila. Zbralo se je na tisoče ljudij pred hišo španskega Karlista, vpitje in žvižganje je bilo veliko, policaji s puškami nijso mogli ljudij nazaj držati, prijezdili so huzarji in z golimi sabljami ljudi nazaj podili. Ker je kamenje na huzarje letelo, so več ljudij s sabljami ranili, nekoliko jih je prišlo jim pod konje. Ali ljudje so se umeknili v mestni vrt, tam vpili in žvižgali, in ker konji nijso mogli tja, prišel je bataljon pešcev vojakov na mesto. Ti so pozno po noči z bajonetom ljudij odpravili proč.

Dunajski „Tagbl.“ pripoveduje, da bode **Banhans** 15. maja zopet svoje ministerstvo zavzel.

Vnanje države.

V **moravskem** deželnem zboru so slovanski poslanci vrlo in odločno glas povzdignili zoper **germanizacijo** šol. 27. aprila je poslanec Janku tožil, kako deželni

odbor vse stori za nemške, a nič za slovanske. Isto je govoril dr. Kusy proti germanizaciji in dejal, da nemški boj v Avstriji gre na razpad te države. — Zopet Moravci so izgled kranjskemu deželnemu zboru, da tudi svoj glas povzdigne proti krivicam, ki se nam Slovincem godé.

Srbski knez je deputaciji profesorjev rekel, naj izrejšajo mladost za domoljubje in spoštovanje zakonov, da ne bodo komunistične ideje mej srbsko mladino širile se, ker sicer Srbija ne more svoje misije (poklica) ni v političnem ni v kulturnem obziru izvršiti.

Iz **Španije** se nečemu nemškemu listu piše, da si Španjci uže želé zopet drugega kralja, in sicer padajo oči na vojvodo Montpensiera. Vse mogoče v tej čudnej Španiji, ki je od 1. januarja do sedaj poslala na otok Kuba uže 72.777 vojakov, ki večidel uže večno spanje spe, a upor na Kubi nij še zadušén, kakor Karlisti ne pobiti.

Na **Turškem** se je znamenita prememba zgodila. Padel je veliki vezir Hussein Avni in Essad-paša je njegov naslednik. Essad je bil uže 1873 nekaj časa velik vezir. Tudi sedaj ne bo dolgo, ker v Turčiji se vse hitro meni. — Da pa je ta veliki vezir, ki bi bil iz podgoriške afere kmalu vojno naredil, baš sedaj padel, ko je naš cesar prav blizu Črne gore, utegne pomen imeti.

O nemškutarskih trgovcih in obrtnikih.

„Si vivis Romae, romano vivito more.“
Mej Slovenci živeč, ne nemškutári!

Začenja se do sedaj tiha agitacija, katera našim slovenskim ljudem govori: kupuj vse, česar trebaš in kar moreš, pri slovensko-narodnem trgovcu; dajaj delat in naročevat vse, kar ti je treba in kar rabiš, če le mogoče pri domačem narodnem slovenskem obrtniku. V štacuno nemškutarjevo, v delavnico ponemčenega in tistega, ki z nemškutarji vleče, voli in vpije — pa ne hodi. — Svoji k svojim!

Tako se govori in mi na vsa usta rečemo: prav je tako! Resno in povsod moramo v tem smislu začeti delati, kolikor koli nam je po zakonu dopuščeno. Prijatelj prijatelja naj pri vsakej priliki na to opominja,

pri vseh priporočilih naj se na to gleda, in onim, ki ne poznajo kake barve je ta ali oni, naj se opiše, da bode znan. Bomo videli, kako dolgo bodo potlej mogli nemškutarski trgovci na čelu agitacije stati in rovat, ki dela proti ljudstvu, mej katerimi so se obogatili!

Če se kak Slovenec naseli kot trgovec mej Nemce, mu niti na misel ne pride, da bi slovensko politiko Nemcem silil. Isto tako se drugi rojaki udajo šegam in željam onega ljudstva, mej katerim so se ustanovili. Le Nemci in nemškutarji, ki so se pri nas Slovanih naselili, po vsej sili hočejo, da bi se mi v vseh rečeh po njih ravnali, silijo nam svoj nemški jezik v šolo, v kancelijo, v trgovino povsod; zabavljajo in psujejo na vse slovensko, in zavirajo kolikor morejo razvijanje našega domačega jezika, izrivaje ga iz šol, kakor n. pr. iz ljubljanske realke. In za vse te ljubeznjivosti pa mi Slovenci še podpiramo te ljudi, kupujemo pri nemških in nemškutarskih trgovcih, naročila dajemo pri obrtnikih, ki nam protivno glasujejo in naše sovražnike podpirajo; iz dobička, ki ga jim naše slovensko ljudstvo skupaj znaša, se hranijo, da delajo potem proti slovenskej narodnej politiki. Ali si ne pomagamo lahko s tem, da take ljudi ne podpiramo, temuč vse le pri narodnih trgovcih kupujemo?

Rajši Nemcu daj zaslužek, kateri ti politično nič ne škodi, kakor pa nemškutarju. Bodo uže premišljati začeli, če vse tako na suho denemo, kakor je uže precej brez dela neki zvonar, ki je bil menda pozabil, da za slovenske cerkve dela. In kakor bukvoez Gerber bodo vsi poboljšanje obetali in narodno volili, kar je čisto naravno. — Nihče mi ne more zameriti, če ne redim in ne podpiram onega, ki mene izpodkopava. Ako torej ljubljanski „Tagblatt“ uže javka nad to agitacijo najzdravejšega in najnaravnejšega egoizma in ga kot nemoralnega in nekrščanskega zaznamuje, rečemo temu lisjaku v pridigarski kuti: tisti krščanski časi so uže minoli, ko se je še desno lice nastavljalo, ako je človek po levem klofután bil. In v politiki nij večjih brezobzirnežev, kakor so

Nemci. Zakaj bi Slovan moral biti večno krotak, večni trpin!

Govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka

v štajerskem deželnem zboru 15. aprila o potrebnem poduku za vinarje:

„Slavni deželni zbor je v prošlejši sesiji sklenil resolucijo o uvedbi vinarjskih kurzov in isto tako tudi letos izprevidi potrebo ponavljati to resolucijo.

Deželni odbor se je sicer v tem oziru kakor sem izvedel v finančnem odboru, obrnil do ravnateljstva sadjerejne in vinogradne šole v Mariboru, ali do sedaj še brez uspeha. Iz računskega poročila poizvedamo, da se vinarjski kurs in oni za učitelje in duhovnike more ustanoviti še le po pridobitvi potujočega učitelja. Ta uzrok, katerega je deželni odbor naznanil finančnemu odboru in ki se zлага z mislijo, ki jo je ravnateljstvo sadjerejske in vinogradne šole v Mariboru izreklo, sili me, izpregovoriti ter le na kratko razložiti one nazore o upeljavi vinarjskih šol, kakor sem si jih nekoliko pridobil iz lastnih praktičnih skušenj, nekoliko pa iz razgovorov z vinarji od različnih krajev dežele. Iz tega bode razvidno, da je uresničenje vinarjskih kurzov ali šol, mogoče tudi brez kake nove učiteljske moči.

Kakor se mi dozdeva, je vodstvo vinogradne šole tega mnenja, da je finančni odbor pri svojem sklepu lanskega leta in tudi visoka zbornica nameravala ustanovitev vinarjskih kurzov s popolno teoretičnim podkom, ki naj bi trajal več mesecev ali eno celo leto.

V tacem slučaju je pa naravna potreba, da se pridobi nova učilna moč, a potrebno bi bilo tudi potem, da se bode v zavodu skrbelo za izdrževanje vinarjev. V resnici se pa kaj takega ne zahteva, ker tu ne gre za teoretično, nego za praktično predavanje, ki se lahko vrši v kratkejši dobi od 10—14 dni.

Treba si je tu samo predstavljati, kakovi ljudje bodo obiskovali te vinarjske kurse, in videlo se bode, kako naj bi se oni

uredili najuspešnejše. Vinarji so, kakor znano, možje, ki se več ali manj let pečajo z sadje- in trto-rejo, ter so že praktično izurjeni; pri katerih je največ na tem ležeče to prakso še dopolnjevati; in v tem oziru moram priznati hvalo našim vinarjem, da so splošno ukaželjni in pripravljeni za uvedbo novih naprav, ako so po izkušnjah prepričani, ka so one naredbe dobre, dalje tudi lahko vse razumejo in bi torej praktični dokazi gotovo padali na rodovitna tla. Kakor omenjeno, skrbelo se bode tu, da se vinarjem take praktične poskušnje posebno pri važnejših delih trto- in sadjereje pokažejo.

Ker pak poglavitna dela trto- in sadjereje spadajo v pomladne mesece od februarja do maja, moralo bi se predavanje v vinarjskih kursih začeti v tem času. Učni material bi se porabil po mojih mislih v 10—14 dnevih, kateri bi pripadal 5—6 dni na trto-rejo, 4—5 dni na vinorejo in le 1—2 dneva na poduk o kletarskem orodju in še o kacem drugem rabilu, ki se ga poslužujejo pri trto- in sadjereji.

Podučevanje in razkazovanje o vinoreji vodil bi trtar, in v sadjereji sadni vrtnar, pri katerem je sploh želeti, da se učitelji dotičnih oddelkov udeleže pri teh poskustvih 1 ali 2 uri vsaki dan. Vinarjem naj bi se torej mej praktičnimi deli, pokazala najvažnejša in si tedaj dovoljujem omeniti ta dela, da je podana tu prilika za kako obravnavanje. —

Vinarjem naj se pokaže in sicer gledé trto-reje: nasaja trtne šole, nasaja novih vinogradov s posebnim ozirom na globokost rigolena pri različnih vrstah zemlje, narejanje trtnih rajd, vodnih jam in jame za dežni odtok, cepljenje trt, pripravljanje mešanega gnoja, izkopavanje trt in končno obrezovanje.

Drugi odderek tega kursa bi obsegal sadjerejo, in pokazati bi se moralo praktično učencem, kako urediti drevesnico, sadna semena zakopavati, divjake cepiti, najboljša metoda požlahnovanja, obdelovanje požlahnanih drevesic v 1., 2. in 3. letu, dalje uredba jam za sajenje, sajenje sadnih dreves in

končno daljše obdelovanje mladih in starih dreves.

Vsa ta dela se lahko opravljajo spomladi in sicer vsakako v onem malem času, kateri sem omenil in kateri zadostuje, kajti tu ne gre, kakor rečeno, za obširna teoretična predavanja, nego za čisto praktične dokaze, na kar bi se pak vsakako moralo opozoriti vodstvo, da naj bi se tu le najboljše in nedvomljive metode pokazale vinarjem, ki se strinjajo na novem stališču s tem podukom, da bi ne bilo treba naznanjati različnih navodov, omenjenih v učnih knjigah.

Od tacih vinarških kursov si obetam največjih uspehov za sadje- in vinorejo v deželi, ki bodo tem večji, ker se bodo s časom, kar ne dvomim, teh kursov udeleževali tudi samostojni posestniki manjših vinogradov, gledé katerih bi bilo želeti, da bi se i tem iz subvencije, dovoljene od deželnega zbora, dajale male podpore, ako bodo obiskovali ta kurs.

Gospôda moja! Sadna in vinogradna šola v Mariboru stane deželo uže lepo denarno svoto, in izračunil sem, da vsak izmed učencev dosedaj izšolanih, le srednje preračunjeno, veljá deželo 4000 gold.! — Ti velikanski stroški ne stojé v nobeni razmeri s uspehom, ki nastaje deželi iz izšolanih učencev, in kateri niti vsi ne ostanejo v deželi, nego kakor je čitati v poročilu sadne in vinogradne šole, mnogi gredo služiti v tuje kraje. Nečem vsled tega kaj očitati zavodu. V drugem oziru pak smatram to za dolžnost deželnega zastopništva, da naj skrbi, da se veliki stroški, katere prouzroča šola, na drugi in prav mogoči način nadomestijo s koristjo, katero podaje šola, kot izgledni zavod za praktični ogledovalni poduk in poskušalna šola in v tem oziru moram vsakako z veseljem priznati, da bode šola v Mariboru leto za letom imela večji in plodnosnejši uspeh za deželo. Gledé tega pak obžalujem, da se niso ustanovili uže vinarški kurši in jaz izrekam le potrebno nujno željo, da se le ti založé vsakako bodočno spomlad.

Iz štajerskega deželnega zbora.

Iz Gradca 17. aprila [Izv. dop.]

Deželni zbor štajerski pridno zboruje, da do konca tega meseca konča svoje zasedanje. V prvih petih sejah so se volili razni odbori, katerim so bili izročeni predlogi deželnega odbora in vladni predlogi.

V 6. seji je bila debata o novem poslovnem redu za deželni zbor. Dosti se je goverilo o pravici interpelovanja. Po sedanjem poslovnem redu je smel vsak poslanec vlado interpelovati brez podpisov drugih poslancev. Odbor je nasvetoval, da mora vsaj 6 podpisov poslančevih biti na interpelaciji. Proti tej odločbi je govoril, kakor ste uže poročali, dr. **Dominkuš**. Večina deželnega zbora je potem res sklenila, da ostane pri dosednji napravi. Po novem poslovnem redu se sme zahtevati, da se naj prične debata po odgovoru, katerega daje vladni zastopnik na kako interpelacijo.

Namestnik Kübeck je pri tej priliki izrekel, da bi on ne mogel, kakor dozda, odgovarjati na vse interpelacije, če deželni zbor sklene, da se sme debatovati o njegovem odgovoru. A večina je vendar sklenila novi poslovni red in Kübeck je bil tako razsrjen, da je na konci seje na dve baš v tej seji stavljeni interpelaciji prav kratko in pikro odgovoril. Potem pa se je odpeljal na Dunaj in ga nij bilo videti v prihodnji seji.

Ena teh interpelacij je bila namreč stavljena od dr. Nekermana, dr. Vošnjaka in dr. Dominkuša, zarad regulovanja Savine, zakaj vlada še nij predložila dotične postave. Načrt je popolnem izdelan, pa še na Dunaji leži v notranjem ministerstvu. Taki so birokratični poti v Avstriji, ljudstvo pa mora potrpeti pri najpotrebnejših stvareh, čakati in — davek plačati.

7. seja. Dr. **Vošnjak** naznanja interpelacijo do deželnega odbora zarad predlogov o spremembah deželnega reda in volilnega reda za deželni zbor.

Deželni glavar reče, da bode dal besedo za interpelacijo v prihodnji seji. Dr. Vošnjak meni, da sme po novem poslov-

nem redu precej staviti interpelacijo, da se sicer v tem slučaju uda odločbi deželnega glavarja, iz tega pa ne sledi prejidica za prihodnost. Deželni glavar misli, da naj ostane sedanja navada.

Potem je bilo posvetovanje o vladnem predlogu nove postave za šugarje ali konjederce. Postava nij bila sprejeta, da si je vladni zastopnik se trudil, da bi njeno potrebo dokazal.

Postava, da sme dežela rabiti okraje in občine, ako ne plačajo, kar dolžujejo deželnemu fondu, je bila sprejeta in želja izrečena, da se naredi enaka postava glede okrajev proti občinam.

Končno se je začelo pretresovanje deželnega proračuna za leto 1876.

Lohninger poroča o vinogradni in sadstveni šoli pri Mariboru. Stroški znašajo 20.158 gld., dohodki 4310 gld., tedaj ima dežela 15.848 gld. doplačati, pri čemer niso vračunene deželne ustanove za učence na tej šoli. Finančni odbor predlaga dve resoluciji: 1. Da se vladi izreče zahvala za denarno podporo, katero je obljubila za napravo posebnega poduka za učitelje in duhovnike, in za uvedenje popotnih prednašanj o vinstvu in sadstvu. 2. Deželnemu odboru se naloži, da še tekom tega leta uvede kurse za učitelje in duhovnike in požuri napravo vincarskih kursov.

Dr. Vošnjak v daljšem govoru razloži potrebo tacega poduka za vincarje in razvija načrt, po katerem naj bi se vršil ta poduk. (Glej njegov govor. Ur.) Resoluciji ste bili sprejeti.

Potem poroča Lohninger o deželnih posestvih. Za Slatino se privolijo stroški v znesku 81.500 gold., dohodki v znesku 151.780 gold. Ostane tedaj 70.280 gold.; a od tega zneska se bode 61.000 gold. potrosilo za zidanje novih kopelj in vodovoda. Dobrnske toplice kažejo 13.274 gold. stroškov in 29.500 gold. dohodkov. Ravnatelju in zdravniku se plača na 1500 gold. povekša.

V 12. 13. in 14. seji — deželni zbor zdaj vsak dan zboruje — so se večidel razni predlogi finačnega odbora k deželnemu proračunu rešili.

Za ceste plača deželni fond, kot podpora za okrajne ceste 1. reda 80.000 gl., za opravo in preloženje okrajnih cest 1. reda in cest k železničnim postajam 45.000 gl. kot podporo za okrajne ceste 2. reda 15.000 gl. Če se odračunajo dohodki, katere ima dežela leta 1876 pričakovati za posojila od okrajev, ostane še 125.634 gl., katere ima plačati za ceste deželni fond.

Dalje plača dežela za reguliranje Aniže 7000 gl., Mure 44.600 gl., Savine 5000 gl., Save pri Skopici in Sasavji 20.300 gl., tedaj za reguliranje rek skupaj 77.000 gl.

Deželnemu odboru se naloži, da prosi vlado za brezobrestno posojilo 300.000 gl., iz državne kase, da se pripomaga onim krajem, ki so bili po lanskim povodnjah poškodovani.

Pokojninski fond za učitelje kaže za l. 1876 potrebščino za pokojnine učiteljem 29.000 gl., pokojnine učiteljskih udov 5000 gl., drugi stroški 5160 gl., skupaj 39.160 gl. Pokritje: obresti iz kapitala 14.000 gl. 10% takse pri imenovanji 2000 gl., 2% plače učiteljev 12.000 gl., $\frac{1}{2}\%$ od zapuščin 40.000 gl., dobiček iz prodaje šolskih knjig 2000 gl., skupaj 70.000 gl.

Deželnemu odboru se ukaže, naj dela pri vladi, da se pokojninski fond odda v preskrbovanje deželnega odbora.

Za učne zavode in učne namene sploh ima dežela vedno rastoče stroške. Koliko plača za ljudske šole, smo že povedali. Za štipendije in ustanove na raznih učnih zavodih gre 27.804 gl. iz deželnega fonda, ker so za višje, srednje in nižje šole, za montanistično, kmetijsko in vinogradno šolo itd. štipendije ustanovljene.

Joaneum, da si je tehnika na državnem fondu se prevzela, še zmirom stane deželo 34.516 gl. Zgornja realka v Gradcu potrebuje 38.194 gl., realni gimnazij v Ptuj 12.050 gld.

Glede na realni gimnazij v Ptuiju je vlada izrekla, da za zdaj še ne more pritrčiti, da bi se celi osemrazredni gimnazij napravil.

Dr. **Dominkuš** obžaluje, da se vlada še vedno brani ustreči želji ptujskega mesta, katero je uže veliko žrtev doprineslo za ustanovljenje realnega gimnazija. Z ozirom na število učencev in na oddaljenost vzhodnih krajev od enacih učnih zavodov, kaže se silno potreba, da se sedanjemu nižjemu realnemu gimnaziju dodane višji in se tako dopolni ta učni zavod. Nasvetuje, da se deželni odbor naloži, naj se pogaja z vlado zaradi podpore iz državnega fonda v omenjeni namen.

Resolucija je bila sprejeta. — Žnidaršič izreka željo, da se skoraj ustanovi realni gimnazij v Brežicah.

Realni gimnazij v Ljubnem na zgornjem Štajerskem potrebuje za l. 1876 18.333 gld. meščanska šola v Judenburgu 8.461 gld., v Fürstenfeldu 7.090 gl., v Hartbergu 6.977 gl., v Radgoni 7.382 gld., v Celji 7.500 gld. Ravnateljstvo celjske meščanske šole prosi, da se nastavi še en učitelj z ozirom na dvojno narodnost učencev, in na potrebo poduka v slovenskem jeziku, katerega kot postranski predmet eden sam učitelj ne more opravljati. Deželni zbor sklone prošnjo deželnemu odboru izročiti, da preiskuje navedene razloge in v prihodnji sesiji stori svoje nasvete. Dalje se privoli 200 gld. ravnateljstvu celjske meščanske šole, da kupi učne knjige revnim šolarjem.

Od drugih stvari, ki so se v teh sejah rešile, omenim samo nekatere imenitnejše. Deželni odbor je sprejel novi občinski red za graško mesto, dalje vladni predlog glede meterske vage in mere, predlog šolskega odbora, da se rudarska šola v Ljubnem prevzame na deželne stroške.

Rešile so se tudi mnoge prošnje posameznih oseb, občin in okrajev, mej temi prošnja šoštanjskega okrajnega zastopa, da bi se cesta od Šoštanja do Velenja uvrstila mej okrajne ceste prvega reda. Odbor za gospodarske stvari nasvetuje, da se

prošnja deželnemu odboru izroči, kateri naj da podporo iz zneska za podporo okrajnih cest 2 reda odločenega. Schmid iz Marenberga razloži važnost te ceste glede prometa s posebnim ozirom na cinkove jame pri Šoštanju in nasvetuje, naj se svota 300 gl. za vzdrževanje te ceste iz deželnega fonda privoli.

Lohninger proti temu govori, ker na omenjeni cesti nij posebnega prometa, cinkove jame pa so brez vsake vrednosti.

Dr. **Vošnjak** zavrača Lohningerja, ter s številkami dokaže, da se na šoštanjsko-velenjski cesti več blaga in vozov premiče, kakor na marsikateri drugi okrajni cesti, ki je mej cestami 1 reda. Krivično je tedaj, da se ta cesta ne uvrsti mej 1 red, ker ima vse pogoje, katere zahteva deželna postava. Ona veže od Šoštanja naprej Štajersko s Koroškim, in gre na drugi strani v zgornjo savinsko dolino. Cinkove jame niso tako nevedne, kakor jih Lohninger opisuje, sicer bi jih ne bil erar za 8000 gld. kupil. Zdaj, ko se v Celji zidajo cinkove fažine, je tem bolj treba, da je cesta do Celja v dobrem stanju. — Pri glasovanju je obveljal predlog gospodarskega odbora.

Gospodarske stvari.

Konjereja.

Graško društvo za povzdignjenje konjereje na Štajerskem nam pošilja sledeči sestavek: Splošen popis konjev letošnje pomladi in sledečega poletja po vsem Štajerji, kjer se koli gojé ali v plemenu držé konji, ima društvo za povzdigo konjerejstva po pozivu ministerstva za kmetijstvo izvesti za konjerejne namene.

Ta popis, v katerem se imajo omenjevati le kobile za plemo od 3. leta naprej, jako je potreben, da se zna, kje se konji redé ali gojé, kje so in v kakem številu kobile, od kakšnega plemena, na koliko so zdračne ali plodne, ker se le po tem potu more zvedeti, koliko število žrebcev se ima v kateri kraj postaviti, in sicer ali napravivši nove ali pak dopolnivši uže obstoječe štacije za pripustne žrebce, davajoč cesarske državne žrebce v privatno oskrbovanje, ali pak postavljajoč privatne žrebce z dopustnico.

Dalje je namenjeno, da se pri tem popisovanju kobil za plemo tudi napravi pregled ali register deželskih konjskih plemen, in v ta pregled imajo se staviti boljše kobile za plemo. S tem mislimo doseči, da se najboljše kobile ne bodo jemale za vojsko, kakor tudi da se le-te raznanijo, in da se po takem konjerejsko znanje bolj razširi in da konjerejci stavljajo neko čast v svoje delovanje.

Za tega voljo pričakuje se, da bodo štajerski konjerejci uže iz same svoje zdrave pameti z veseljem pozdravili, kar v tem popisovanju izpeljuje društvo za konjerejstvo, da bodo dalje, kolikor le mogoče to podpirali in da ne bodo ničesa opuščevali, da se pri tej priložnosti opiše vsaj 70% ali dve tretjini vseh kobil za plemo, da se po takem po ministerstvu dovoljenih 5000 goldinarjev, kolikor mogoče obrne na največjo korist.

Popisovanje bode 18. maja pri sv. Lenartu v slovenskih goricah, 19. v Pesnici, 20. pri sv. Ilju, 21. v Cmureku, 22. pri sv. Petru, 24. v Lipnici, 25. v „Kicelsdorfu“ (?) pri Arvežu; 5. junija v št. Jurji, 7. v Bernici, 8. v Gradcu.

Konjerejci na slovenskem Štajerskem, ki hote kaj več izvedeti, naj se obrne na omejeno društvo v Gradcu.

Razne stvari.

* (Zmrznila) je na zgornje-štajerskih planinah pri Hohenau beračica uže v novembru, a so jo tekar sedaj našli, ko je sneg skopnel.

* (Dunajska policija) nij dosti boljša od naše. Še sedaj niso našli onih dveh morilcev, ki sta krčmarja in krčmarico na turški šanci zunaj Dunaja usmrtila, kakor smo poročali, kljub temu, da se denar ne štedi in je vse v iskanju.

* (Angleški dehan) Artur Holmes v Cambridge, učen mož in pisatelj, si je 17. aprila sam prerezal vrat in umrl. Zjutraj je še maševal. Uzrok se ne ve.

* (Iz Arabije) se poroča, da tam mej mohamedani močno raste sekta Vehabitov, kateri Mohameda ne priznajo kot proroka ampak kot učitelja. Če ta sekta prevlada, turški sultan izgubi gospodstvo v Arabiji, ker potem nij več „naslednik prorokov“.

* (Samomor dveh zaljubljenih.) Na Dunaji sta se nadlejtant Julijus Kreutzer in njegova ljubica Karlina Suhanek sama ustrelila, ker sta se ljubila a se nijsta mogla

vzeti. Ona je bila uboga, njemu pak je mati odločno branila ubozega dekleta v zakon vzeti. Enaki neumni samomori se po velicah mestih strahovito množijo.

* (V vinu utopljen.) Največji čestilec vina v vasi Marotu na Ogorskem je bil gotovo ondetni občan z imenom Bende. Cele dni je posedaval v krčmi, ter zapil svoje lepo gospodarstvo. Ko mu pak krčmar uže tudi na upanje nij hotel več dajati vina, sklenil je Bende, da se preseli iz tega sveta na večnost, in sicer prav sladko. Zlezal je po noči v veliko vinsko klet svojega sosedu, odbil velikanskemu sodu vrhovno veko, ki se je kakor vratica odpirala, privezal si nekoliko težkih opék na vrat, ter skočil z glavo naprej v sod. Zjutraj so ga našli vtopljenega v — vinu!

* (Stara nevesta.) V Coire v Švajci se je te dni omožila 103 leta stara žena in je vzela 66 let starega moža.

* (Prazno ladijo) na morji je našla v španjskih vodah francoska barka. Kam so ljudje ž nje prešli, to se ne ve. Sodi se, da je zapuščena ladija nemška.

* (Lakota.) V Liki, v hrvatske vojne krajini, je vsled lanske suše velika lakota postala mej prebivalci. Odšla je v Dalmacijo deputacija, ki bode pri cesarju za pomoč prosila.

* (Donava), katerej so za drage državne denarje in samo dunajskemu mestu na korist izkopali bližje Dunaja novo strugo, je 14. aprila predrla jezove in se vlila po tej novej strugi. Jezove so mislili stoprv 15. maja odpreti, a voda nij hotela čakati. Škode je nad 20.000 gld.

* (Pomorstvo.) Avstrija je imela koncem 1874. leta skupno 7203 brodov v sodržaji 332.000 ton in 27.381 mornarjev. Trst ima 152 brodov (77 parobrodov), Reka 122 brodov, Dubrovnik 75 brodov, Pulj 25, Bakar 17, Rovinj 7, itd. Razbilo se je 1874. 32 brodov, prodalo v inozemstvo 48 brodov.

Tržne cene

v Ljubljani 28. aprila t. l.

Pšenica 5 gld. — kr.; — rež 3 gld. 50 kr.; — ječmen 2 gld. 80 kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; — ajda 2 gld. 80 kr.; — prosó 2 gld. 90 kr.; — koruza 3 gld. 10 kr.; krompir 2 gld. 10 kr.; — fižol 5 gld. 70 kr.; masla funt — gld. 54 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 36 kr.; — špeh povojen — gld. 44 kr.; jajce po 1¹/₂ kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 21 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 40 kr.; — slame cent 1 gld. 5 kr.; — drva trda 7 gld. 20 kr.; — mehka 5 gld. — kr.